

Прем'єр Арсеній ЯЦЕНЮК: «Антикризова програма не викличе аплодисментів зараз, але їй аплодуватимуть наші діти»

Такий незвичний для вітчизняного політикуму аргумент озвучив голова уряду, представляючи 27 березня у Верховній Раді проекти законів про запобігання фінансовій катастрофі, створення передумов для економічного зростання в Україні (реєстр. № 4576) та про внесення змін до Державного бюджету на 2014 рік (реєстр. № 4575).

Прем'єр-міністр підкреслив: країна на межі економічного і фінансового банкрутства. Арсеній Яценюк пояснив це тим, що загальний обсяг фіскального розриву – коштів, яких не вистачає країні на виживання, становить 289 мільярдів гривень. До цієї захмарної цифри належить, зокрема, дефіцит держбюджету в розмірі 71,6 мільярда; «надуті» доходи, які неможливо виконати (34 мільярди); 79,8 мільярда гривень – це гроші територіальних громад, яких немає на єдиному казначейському рахунку; заплачений компаніями на два роки наперед податок на прибуток у сумі 37,3 мільярда; 21,6 мільярда невідшкодованого ПДВ і ще близько 30 мільярдів – це сума судових справ на додаткове стягнення з держбюджету податку на додану вартість («Значна частина цих коштів – фіктивний ПДВ, і це була одна зі схем розкрадання коштів з бюджету», – уточнив керівник уряду); поточний дефіцит НАК «Нафтогаз України» в розмірі 33,4 мільярда (за основу взято розрахунок, що з 1 квітня ціна на російський газ збільшиться фактично вдвічі – до 480 доларів за тисячу кубометрів).

– Український уряд не допустить банкрутства країни й саме тому цей пакет дуже непопулярних, дуже складних реформ, які треба було робити не вчора, а протягом останніх 20 років, нині пропонується Верховній Раді. Звичайно, цей законопроект [«Про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов для економічного зростання в Україні». – Ред.] не ідеальний. Як можна придумати ідеальний закон, коли 300 мільярдів гривень просто немає звідки взяти? – підкреслив Арсеній Яценюк.

Які макроекономічні показники прогнозує уряд на поточний рік? Це:

падіння ВВП на 3 відсотки («якщо ці закони не будуть прийняті, ми прогнозуємо дефолт і скорочення ВВП на 10 відсотків», – «потішив» альтернативою прем'єр); інфляцію на рівні 12–14 відсотків; зменшення обсягів двосторонньої торгівлі з Росією – ще мінус 1 відсоток зростання ВВП.

Також прем'єр звернув увагу на три ключові державні монополії – «Нафтогаз України», Укравтодор і Укрзалізниця, «які знаходяться у фактично неплатоспроможному стані» й мають квазіфіскальний дефіцит на загальну суму 140 мільярдів гривень.

Окремо він зупинився на ситуації з золотовалютними резервами країни, що скоротилися за останні два роки з 35 до 15 мільярдів доларів. «Ці 20 мільярдів були не просто витрачені, а спалені урядом і Національним банком на виведення коштів за кордон і на фіктивне забезпечення стабільності в країні, в тому числі, утримання валютнообмінного курсу», – наголосив Арсеній Яценюк.

Очільник уряду завершив «хроніку попередників» інформацією про те, що за останні три роки борги держави перед іноземними та внутрішніми кредиторами зросли вдвічі й нині загальний борг України перевищує 800 мільярдів гривень (53 відсотки від ВВП).

Що саме планує робити Кабінет Міністрів?

На першому етапі заплановано скоротити фіскальний розрив на 48,5 мільярда гривень за рахунок зменшення витрат держбюджету, зокрема скорочення соціальних програм на 23,8 мільярда та збільшення доходів держбюджету на 24,7 мільярда.

Для цього буде вдвічі підвищено ренту за користування корисними ко-

палинами, плату за нафту і за газовий конденсат. Також зростуть акцизи на алкоголь і тютюн. Наприклад, якщо пляшка пива коштувала 8 гривень, то її ціна збільшиться на 50 копійок. Пляшка горілки за 32 гривні коштуватиме 35. Пачка цигарок за 15 гривень подорожає на одну гривню.

Також уряд прийняв рішення повернути 20% ПДВ на операції експорту зерна.

– Це ті 20 відсотків, які жодна компанія і жоден експортер не платили до бюджету. Це просто був голий заробіток, коли в селян купували зерно, «пропускали» його через власну компанію-«прокладку», де накручували ціну. Потім через великого трейдера йшли на митницю, декларували і експортували це зерно і додатково отримували з бюджету 20 відсотків, які надходили не селянину, а в кишеню фірми-експортеру, – пояснив Арсеній Яценюк.

Іще одна схема колишнього уряду стосувалася електронної системи Міністерства доходів і зборів.

– Її використовували не для того, щоб справляти податки, а для того, щоб знати, хто, скільки заробляє, хто на якому «майданчику» скільки «відмиває» грошей, і контролювати, чи занесли ту суму міністру, чи не занесли. Ось до чого дійшла країна. За це купували золоті батони, витягуючи сотні мільярдів з державної кишені і, фактично, крадучи майбутнє в країні і в наших дітей, – підкреслив прем'єр.

Цього року Кабінет Міністрів не оподатковуватиме пасивні доходи з банківських вкладів. Натомість уряд пропонував ввести прогресивну шкалу оподаткування доходів громадян. Людина з зарплатнею понад 300 тисяч гривень на рік платитиме податок у розмірі 20 відсотків, більше 500 тисяч

— 25 відсотків. Усього в країні близько 300 тисяч громадян із такими статками. [За даними Держкомстату, реальний дохід одного українця за 2013 рік становив лише 26,2 тисячі гривень, що на 8% більше за аналогічний показник 2012 року. — Ред.]

Арсеній Яценюк зазначив, що з огляду на падіння ВВП на 3% і скорочення промислового виробництва уряд мав би піти шляхом Греції та Італії, зменшивши розміри мінімальної зарплати і прожиткового мінімуму.

— Але ми усвідомлюємо, що цей розмір такий малий, що його зменшення в такій ситуації є неприпустимим. Офіційно заявляємо, що протягом 2014 року мінімальна зарплата і прожитковий мінімум не зміняться. Ми його не опускаємо, не піднімаємо, — наголосив він. Також уряд проіндексує на рівень інфляції пенсії для громадян України.

За словами Прем'єр-міністра, Кабінет Міністрів пропонує скоротити капітальні видатки. Він нагадав, що впродовж останніх трьох років капітальні видатки йшли на будівництво приміщень органів прокуратури та правоохоронної системи: «Нам таких капітальних видатків не потрібно, і в нас їх немає за що фінансувати. Тому йде істотне скорочення коштів, які відправлялися на ремонти установ державної влади і які не мали жодного стосунку до росту економіки».

Уряд також ухвалив рішення про зменшення на 10 відсотків загальної чисельності органів виконавчої влади: із 249 тисяч чиновників втратять роботу близько 24 тисяч. Під час конституційної реформи, яка, зокрема, передбачатиме ліквідацію обласних державних адміністрацій, створення виконавчих комітетів, позбавлення центральної влади не характерних їй функцій і передачу цих функцій на місця, центральні органи виконавчої влади скоротять іще на 20 відсотків.

— Нам потрібно невідкладно провести конституційну реформу і передати людям те, що їм належить — владу і повноваження на місцях, — підкреслив прем'єр.

Уряд також пропонує оголосити приватизацію всіх об'єктів державної власності, які перебувають у Державному управлінні справами («дачі, заводи, інша нерухомість, яка не потріб-

на державі, повинна бути продана, платники податків не утримуватимуть резервації на зразок Кончі-Заспи й Луці-Водиці»), скоротити витрати на адміністрацію Президента, уряд, Верховну Раду, інші органи державного управління, а також продати 50 відсотків їхнього автомобільного парку.

Окрім цього, уряд оподаткуватиме пенсії вище за 10 тисяч гривень і зменшить на 10 відсотків — до 70 відсотків — базу нараховуваної пенсії для прокурорів, суддів, працівників правоохоронної системи.

Окремо Арсеній Яценюк зупинився на ситуації у вугільній галузі.

— До мене звернувся один із шановних представників сходу України, який усе своє життя пропрацював у вугільній галузі. Він звернувся тільки з одним: із 13 мільярдів гривень, які йдуть на так звану дотацію для вугільної галузі, 10 мільярдів, як він вважає, розкрадають, а тільки 3 — надходить до шахтарів. І, за нашою оцінкою, так справді відбувається, — підкреслив прем'єр. У зв'язку з такими корупційними розрахунками Арсеній Яценюк планує поїхати в Донецьк і визначити з шахтарями, скільки з 12 мільярдів (фінансування програми все-таки скоротять на мільярд) підтримки надійде безпосередньо шахтарям, а скільки — в бюджет на розвиток депресивних регіонів і створення робочих місць.

Тарифи на енергоносії будуть приведені не до економічного обґрунтованого рівня, а хоча б до рівня цін у сусідній Росії, яка має власний газ і нафту. Наприклад, нині ціна на газ для населення в Україні становить 84 долари за тисячу кубометрів, а ціна на газ в Росії на 44 долари дорожча.

— Ми усвідомлюємо: підйом тарифів не означає, що люди платитимуть. Тому уряд запроваджує найамбітнішу програму підтримки малозабезпечених верств населення. Загальна кількість домогосподарств, яка потрапляє під нашу програму соціальної допомоги, збільшується з 1,4 мільйона до 4 мільйонів (це 30 відсотків населення), — підкреслив очільник уряду. Отже, кожна малозабезпечена сім'я додатково отримуватиме до 500 гривень на сплату послуг ЖКГ.

— Хочу зазначити, аби ніхто в цьому залі не казав, що це вимоги Між-

народного валютного фонду. Ні, це вимоги часу — щоб уникнути дефолту і банкрутства країни, — відповів майбутнім критикам Арсеній Яценюк.

Кабінет Міністрів ліквідує інструмент казначейських векселів. Оскільки для відшкодування ПДВ у державі немає коштів, кожна компанія отримує гарантовані державою облігації внутрішньої державної позики, під які в банках надають дешеві і довгострокові кредити. Так уряд розраховує повернути в економіку близько 20 мільярдів гривень.

Арсеній Яценюк підкреслив: якщо Верховна Рада ухвалить ці ініціативи, загальний обсяг підтримки української економіки становитиме 13,6 мільярда доларів США, а протягом 2014–2015 років Кабінет Міністрів буде здатний реалізувати «дуже амбіційну інвестиційну програму».

Серед її складових, зокрема, модернізація газопроводу, яка є спільним проектом Європейського банку реконструкції та розвитку й Європейського інвестиційного банку (буде залучено 308 мільйонів євро). Протягом 2014–2015 років від цих установ планується отримати 300 мільйонів євро під будівництво метрополітену в Харкові; 152 мільйонів євро — для завершення будівництва метрополітену в Дніпропетровську. На підтримку реформування оптового ринку електроенергії спрямують 70 мільйонів євро. Також ЄБРР готовий надати кошти для проектів розширення Каховської ГЕС, будівництва ЛЕП «Луцьк—Тернопіль» і для розвитку мережі електропередач на півдні України.

Окрім цього, планується надати 400 мільйонів євро на реалізацію муніципальної програми в Україні. «Це те, що потрібно мерам міст і маленьким містечкам на підтримку місцевого самоврядування», — підкреслив Арсеній Яценюк.

Очільник уряду також повідомив, що Кабінет Міністрів працює з Національним банком над програмою, яка передбачає найширше рефінансування комерційних банків під ставку 14 відсотків. Це дасть змогу кредитувати економіку за ставкою не вище 17–18 відсотків, замість 35-ти.

— При інфляції 12–14 відсотків плата за ресурс всього 4–5 відсотків,

як є у країнах-членах ЄС, – зауважив Прем'єр-міністр.

Насамкінець Арсеній Яценюк висловив переконання, що реалізація антикризової програми врятує українську економіку й у 2015 році країна почне демонструвати економічне зростання, а це відповідно означатиме збільшення зайнятості населення та підвищення соціальних стандартів.

На вечірньому пленарному засіданні 27 березня народні депутати з другої спроби ухвалили в цілому проект закону про запобігання фінансовій катастрофі, створення передумов для економічного зростання в Україні (реєстр. № 4576) та пов'язані з цим документом зміни до Державного бюджету на 2014 рік (реєстр. № 4575).

– Функція цих законопроектів – стати дефібрилятором для української економіки, не дати їй померти. Саме з цієї точки зору необхідно розглядати ці проекти, – наголосив очільник уряду, зазначивши, що подані ініціативи далекі від ідеалу й через деякий час до них доведеться вносити зміни.

На початку вечірнього пленарного засідання міністр фінансів Олександр Шлапак поінформував про деякі пропозиції уряду щодо законопроектів після консультацій із депутатськими фракціями та групами. Зокрема підвищать оподаткування радіочастот, додатково скоротять видатки на адміністрацію Президента й збільшать мито на дорогі транспортні засоби. Окремо міністр фінансів підкреслив, що ніхто не зменшуватиме кошти на обороноздатність держави.

Чи не найбільше дискусій у сесійній залі викликала норма про відшкодування ПДВ експортерам зерна. Голова уряду нагадав, що минулого року ніхто з державного бюджету нічого не компенсував, а зростання валового сільськогосподарського виробництва становило 13 відсотків.

За пропозицією Голови Верховної Ради Олександра Турчинова народні депутати 228 голосами ухвалили за основу та в цілому проект закону про внесення змін до Закону «Про Державний бюджет України на 2014 рік».

Наступним голосуванням парламентарії не підтримали законопроект про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов для економічного зростання в Україні («за»

– 189). Фракція Партії регіонів дала 0 голосів, ВО «Батьківщина» – 78, «УДАР» – 11, депутатська група «Економічний розвиток» – 3, депутатська група «Суверенна Україна» – 31, фракція ВО «Свобода» – 34, Компартія – 0, позафракційні – 32.

– Ми вважаємо, що податок на нерухомість повинен стосуватися виключно житлової площі, а не загальної площі, куди можна віднести і будки, і сараї, і все інше, якщо це хата в селі. Так само переконані, що потрібно скасувати податок на купівлю-продаж валюти й не запроваджувати прогресивну шкалу податку з доходів фізичних осіб. Ми запропонували скоротити цілий ряд органів центральної влади – цього [в доопрацьованому проекті. – Ред.] немає, – пояснила член фракції «УДАР» Оксана Продан.

Перший заступник голови депутатської групи «Економічний розвиток», голова Комітету з питань податкової та митної політики Віталій Хомутинник підкреслив, що законопроект можна прийняти тільки в першому читанні, а потім доопрацювати у профільному комітеті, тому що 90 відсотків норм проекту стосуються саме податкової політики.

Голова Верховної Ради Олександр Турчинов оголосив перерву в пленарному засіданні й запросив до себе в кабінет керівників фракцій і депутатських груп, котрі входять до коаліції. Після консультацій міністр фінансів Олександр Шлапак під стенограму озвучив зміни до законопроекту, які задовольняли депутатські фракції та групи. Так, висока заробітна плата не буде оподатковуватися за прогресивною шкалою – громадяни продовжать платити ставки 15–17 відсотків. Натомість уряд відстояв три шкали прогресивних ставок (15, 20 і 25 відсотків) на пасивні доходи. Сюди відносяться проценти за депозитами, облигаціями, роялті та дивіденди.

Оподаткування видобутку газового конденсату з глибини до 5 тисяч метрів збільшиться на 42 відсотки, а нафти – до 39 відсотків.

Звільнення від податку на додану вартість операцій з експорту зерна і технічних культур буде запроваджено не з 1 січня, а з 1 жовтня 2014 року.

Після оголошення цих змін народні депутати 246 голосами прийняли в ці-

лому закон про запобігання фінансовій катастрофі та створення передумов для економічного зростання в Україні.

31 березня закон підписав в. о. Президента України, Голова Верховної Ради Олександр Турчинов.

Ігор БЕККЕР.
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

Закон

Вдосконалили антикризовий пакет уряду

10 квітня Верховна Рада прийняла Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо усунення окремих неузгодженостей норм законодавства».

Імпортовані ліки: знизили ставку оподаткування з 20-ти відсотків ПДВ до 7 відсотків. Тож тепер на всі лікарські засоби та вироби медичного призначення діє ставка ПДВ – 7 відсотків.

Також парламентарії підтримали урядову пропозицію: оподаткування дивідендів здійснювати не з 1 липня 2014, а з 1 січня 2015 року, один раз на рік.

Збільшено ставку акцизного податку на транспортні засоби з робочим об'ємом двигуна понад 2 500 см³ із 1,09 євро до 2,18 євро за 1 куб. см об'єму циліндрів двигуна.

Звільнено від оподаткування операції з ввезення на митну територію України природного газу тільки НАК «Нафтогаз України». Нині зовнішні боргові зобов'язання цієї державної компанії сягають 85 мільярдів гривень.

– Проблема полягає в тому, що в сховищах НАК «Нафтогаз» знаходиться по факту 7,2 мільярда кубометрів газу, а повинно бути більше як 20 і не я крав цей газ. Тому нам слід дати можливість державній компанії закачати газ, зокрема, для забезпечення потреб промисловості. Якщо у вас є інше рішення – запропонуйте. Я іншого рішення не бачу, – підкреслив голова уряду.

Віднині Податкова служба щоденно публікуватиме інформацію про всі компанії, які отримують відшкодування ПДВ.

